

Pravda absolutní (a reflexe)

Reflexe je aktem (akcí, výkonem) subjektu; ale zároveň platí, že subjekt je výtvořem, akcí subjektu – či přesněji: je svými vlastními akcemi dotvářen a přetvářen, a to tak, že tyto jeho sebedotvářecí akce jsou aspektem či spolu-složkou jeho akcí zasahujících něco skutečného v okolí (subjekt mění sám sebe tím, jak mění něco ze světa kolem sebe). Zvláštní takovou akcí subjektu je reflexe, jíž se subjekt vztahuje ke své aktivitě a zvláště ke svým reflexím. Touto zvláštní cestou buduje (přetváří a dotváří) subjekt sám sebe jako „ne-předmět“ (tj. jako nepředmětný ‚předmět‘ intencionální), s nímž se jako se „skutečným“ podmětem, subjektem sám ztotožňuje. Na základě této své zkušenosti má člověk (mají někteří lidé) za to, že reflexe je výhradně záležitostí vědomí, protože ono zmíněné ztotožnění chápe (chápe) jako získávání sebe-vědomí. A pak má (mají) chybně za to, že jen člověk si může říkat „já“ resp. že jen o lidech (druhých lidech) lze mít za to, že mají své vlastní vědomí a své „já“. Ve skutečnosti se to má ovšem poněkud jinak: jisté primární „reflexe“ je nutně zapotřebí, aby si jsoucno-událost vůbec svůj subjekt ustavil(a). Tady na samém počátku je silně problematičtější místo, které je nezbytno ještě důkladně vyšetřit. Ustavení vlastního subjektu je totiž úzce spojeno se sebeustavením události jakožto „reálné“. Aby se původně virtuální jsoucno-událost změnilo(-la) ve jsoucno-událost reálné (-ou), musí navázat „reálné“ vztahy se svým okolím (okolním světem). A to je možná jen tak, že se ze setkání s něčím vnějším (s jinou událostí čili jsoucnem) vrátí k sobě a tím si eo ipso z tohoto setkání přinese jakousi prvotní zkušenost. Ale tím si zároveň v jakémsi prvním kroku ustaví (a začne dále ustavovat a upravovat) svůj vlastní subjekt (bez kterého by žádné akce (ani reakce) nebyla schopna. Nejde tu tudíž o to, že by něco z toho muselo předcházet, aby to druhé mohlo následovat, nýbrž jde o akt, v něm jsou sjednoceny obě složky: ustavení subjektu umožňuje akce a aktivitu vůbec, aktivita a reaktivita (reaktivita) události umožňuje a vlastně vyvolává ustavení subjektu.

(Písek, 150228-1.)